

KAÁN KÁROLY

1932. MÁRCIUS

A természet védelmében

A kultúrállamok legtöbbje gondos szeretettel tartja nyilván és nagy lelkiismeretességgel oltalmazza természeti kincseit. Sőt nemcsak ezek gondozását és megóvását tekinti nemzeti feladatának, hanem a természet védelme körül általában is lelkes tevékenységet fejt ki.

Nálunk is már régebben megnyilvánultak az ilyen irányú törekvések, de bizonyos körülmények sajátoszerű alakulása gátat vetett a legjobb szándékok megvalósulásáig.

Amióta Trianon megfosztott természeti alkotásaink legjavától, kettős feladatunk, hogy az ország megmaradt darabján gondos védelembe fogadjuk a természet különféle megnyilvánulásait, a hazai rög minden természetes díszét! De különös kötelességünk, hogy gondokkal megóvjuk nemzetünk számára az ország megcsonkított testén található pótolhatatlan természeti ereklyéket, a látványosan szép, vagy tudományosan becses természeti ritkaságokat.

Ez utóbbiak gondozásba vétele és elsősorban is ezek megmentése a rombolás és pusztítás elől a ma már nagyon is sürgető feladat! Nem mellőzhető azonban, sőt igen jelentőségteljes és mielőbb kívánatos emellett az általános természetvédelem intézményes biztosítása is! Mert a tudatlanságon kívül, a pajkosság, az emberi önzés és kapzsiság, sőt a mindennapi szükségletek kielégítésére irányuló egyoldalú gazdasági tevékenység és hasonló más emberi munka, vagy meg gondolatlan cselekedet is nálunk még máskor is, de főleg a mai gazdasági válság nyomorúsága mellett a legtöbb helyen válogatás nélkül és könyörtelenül bánik el az útjába kerülő különféle természeti alkotásokkal.

A természeti emlékek fenntartásának nagy jelentőségét alig kell indokolnunk! Elégig igazolja a kérdés időszzerűségét a Magyar Tudomány Akadémiájának elhatározása, amellyel a természetvédelem minden ágára kiterjedő munka megírásáról gondoskodott. Nem szorul bizonyításra az sem, hogy amiképpen műemlékek védelméről lehet és van szó, sőt van nálunk is törvényben biztosított gondoskodás, azonképpen lehet, és ugyanolyan joggal van szó a természeti emlékek oltalmazásáról! A tudományosan becses, természettörténelmi szempontból érdekes, esetleg látványos, vagy nem egyszer a nemzet

történelmi múltjával bizonyos vonatkozásban álló akármilyen kicsiny, vagy bármilyen nagy természeti alkotások gondos védelméről is.

Pedig nekünk a csonka haza területén is nem egy, ritka és értékes, akárhány látványos és érdekes, nemzetközi viszonylatban is számottevő jelentőségű természeti emlékünknél van, amelyet azonban védelem híján pusztulás fenyeget, vagy amely máris pusztulóban van!

A kiskunsági ősi turjánok és tartozékai nagy része a „Dunavölgyi Leccapoló és Öntöző Társulat” tavaly befejezett munkálatai során semmisült meg. Holott nem ütközött volna akkor leküzdhetetlen akadályba, hogy a növény-, a madár- és a rovarvilág különlegességeinek és érdekes ritkaságainak egész sorával bővelkedő turjánok és mocsárszemek egy részletének minden időkre való fenntartásáról a kormány gondoskodjék. Megfelelő, de sürgető intézkedésekkel talán még ma is lehetne megmenteni belőlük valamit, aminek nagy jelentősége lenne a magyar természettudomány szolgálatában és annak még nemzetközi viszonylatában is!

A kipusztulás veszélyével fenyegetett bátorligeti nyírláp Szabolcs megyében, tudományos látványosság és természettudományi különlegesség, mely „az észak és dél, a hegysek és puszták legváltozatosabb növényvilágát rejt magában”, és „amelynek északvidéki jellegű zombékos kétségtelenül maradványrésze az egykori szubarktikus növényvilágnak”. Még faunájában is hegyi, sőt szubarktikus elemek találhatók, amelyek az eredeti előfordulási helyeiktől messzire elszakítva, az alföldi fauna steppe-elemei között ilyen érdekes elszigeteltségben élnek. Ennek a lánknak tehát a tudományos megállapítás szerint pleisztocénkori visszamaradt, reliktum faunája van, aminthogy flórája is jégkorszakbeli reliktumflóra. A természettudomány e nagy érdekességét érintetlen mivoltában fenntartani annál inkább parancsoló szükség, mert megsemmisülése a nemzetközi tudományos világ szempontjából is, kultúrtárgyunk lenne Magyarországnak!

A „Kis Balaton” néven ismert ősmocsárnak és vele a nagyszerű és úgyszólván egyetlen nemeskőcsag telepnek fennmaradását is veszély fenyegeti! Azok a nagyszabású vízmunkálatok, amelyek tervében a Zala folyó medrének szabályozása

után a Kis Balaton teljes lecsapolása szerepel, megpecsételné a vízi madárvilág, különösképpen a nemeskőcsag e látványos telepét, ha a nyugati államok példáit követve, a haladó kultúra romboló munkája elől a kormány, illetőleg a törvényhozás bölcsessége a magyar nemzet díszére és javára, de egyben a természettudomány hasznára is, az utolsó órákban meg nem menti ennek a soha, semmivel sem pótolható természeti kincsnek legalább egy részét!

A tihanyi félszigetnek pliocénkori páratlan képződményei, a geológiai múltnak ezek a muzeális látványosságú alakulásai, épp így a fauna, valamint a flóra körébe vágó érdekességei, valamint a kultúrhistoriai emlékei is fenyegető veszélyben forognak! Közülük egyik-másik máris áldozatul esett a fejletlenül végrehajtott munkálatoknak és az ottlakó nép rombolásának! Kultúrális szempontból nem tűrhető tovább, hogy ezek a természeti értékek egymásután és végleg közprédára kerüljenek! Nem engedhető meg, hogy például a posztvulkáni időből származó, annakidején működésben volt és manapság is tudományosan érdekes 110 gejzirkúpjból viskókat, pajtákát, istállókat építsenek továbbra is. Vagy mint a közelmúltban történt, könnyelműen megsemmisítsék azok egy-némelyikét más létesítmények során! Nem engedhető meg, hogy ott a természeti kincsek különféle egyéb fajtái is egymásután pusztuljanak! Tihannyal szemben a nemzetnek sürgető és nagy kötelességei vannak.

A balatonmelléki Szent-Györgyhegynek egymás mellett felsorakozó és néhol 20-25 m magasságot is elérő bazaltoszlopai és Északamerikai Egyesült Államok kaliforniai Sierra nevű nemzeti erdejében a Yosemite nemzeti park közelében lévő Devil's Postpile National Monument néven ismert természeti emlék gyönyörű bazalt oszloposorozatával vetekednek! Északamerikában minden időkre 324 ha területet hasítottak ki a bazaltoszlopok közelében és rendelkeztek az érintetlen fenntartásról! Nálunk pedig nem messze ezektől az oszlopokra is a sor, ha törvényes rendelkezések azt mihamar meg nem akadályozzák!

Még közelebről fenyegeti a veszély a Badacsony bazaltoszlopait, amelyek közelében a gyönyörű hegyet romboló és a táj képét minden időre elrontó kőfejtés ma már annál is inkább kultúrális szegénye az

országának, mert beigazolt, hogy természeti értékek megsemmisítése és a legszebb balatoni táj elrontása nélkül s hozzá meg e kedves balatoni hegyektől nem is távol ki-méríthetetlen és ugyanolyan bazalttömegekből a szükséglet akármilyen arányait el lehetne látni.

Mikor az ipolytamóci ősföldtörténeti kövületeket az 1928-ban nálunk tartott paleontológus összejövetel alkalmából a különböző államok képviselőiben résztvevő és a helyszínére kirándult tudósok megtekintették, el voltak ragadtatva a magyar Solnhofen és Eppelsheim láttán! Itt riolitos dacit tufák jól feltárt részeiben egykoron vulkáni homokkal betemetett füge, babérpálma és sok egyéb más, érdekes tropikus növény levelei, ágai és termései találhatók nagy változatosságban és gazdagságban. A völgy folytatásában azután a palás rétegek tengerikagylókból álló faunát tartalmaznak. Még tovább a maga nemében páratlan látványosságot nyújt a homokkő ott, ahol *Mastodonok*nak, *Dinotheriumok*nak, kisebb párosujjú őzféléknek, a *Paleomerix*nek, törpe lóféléknek, krokodilusoknak, többféle madárnak stb. lábnyomát találjuk. Az akkori lágy és iszapos homokba bemélyedt, majd pedig a vulkanikus kitörés hirtelen lehullott finom szemű homokosodásával kitöltött és e vulkanikus porral meg is védett, el is kovásított lábnyomok ma nagyon jelentős paleontológiai nevezetességek! Ezeket a völgyerőzió bontotta ki és bontogatja is tovább a takaró tufaréteg alól. Közülök azokat a részeket, amelyeket emberi kézzel feltártak, vagy amelyek egyébként előkerültek és amelyeket eddig emberi kézzel el nem rontottak, a víz lemosa és a fagy lebonnasztotta és már jórészt felismerhetetlenné tette; de újabb feltárások még sok érdekességet ígérnek.

A riolit tufával eltemetett miocén homokkővön a palócok híres Gyurgyán-köve, a 18 öl (32 m) hosszú megkövült fenyőfatörzs (*Pinus tarnociensis* TUZS.) is itt fekszik még a múlt század 40-es éveiben. Ma már csak a völgy északi oldalán volt harmadából maradt egy rész. A többi az idők során eldarabolták és elhordták az emberek. A külföld paleontológusai szerint is mindez a most védtelen természeti kincs olyan egyedülálló és pótolhatatlan természeti ereklye és olyan nagy tudományos érték, hogy azt megőrizni és megmenteni elodázhatalatlan kötelesség! Hozzá kell pedig ehhez fűznünk azt is, hogy ez az ipolytamóci természeti emlék a salgótarjáni szenttelep körzetébe tartozik. Elvárhatja ezért a társadalom, hogy az e vidéken az idők során annyi hasznát látott Salgótarjáni Bányatársulat a természettudomány szolgálatában és nemzeti értékeinek megbecsülésékeppen feltárja ezt az ipolytamóci természeti kincset, és minden idők okulására kellőn meg is óvja az időjárás és az emberek rombolásával szemben. Ha pedig nem tenné, törvényes rendelkezéssel kell arról gondoskodni!

Meg kellene lennünk egy részt menteni és érintetlenül fenntartani a Kőszeg és Vá-

roshodász között előforduló xerothermikus flóra elemeknek abból a szigetszerű előfordulásából, melynek jellemét ott a szelíd gesztenye adja. Erről a fajról ugyanis a tudományos kutatás a bizonyítékok egész sorával igazolja, hogy ezen az előfordulási helyein őshonos harmadkori maradék. Ezeket az öreg gesztenyét mostanában nagy kegyetlenséggel pusztítja a nép és ha kormányintézkedés mihamar közbe nem lép, még nyoma sem marad a tudományosan érdekes növényzet szigetszerű előfordulásának! IVÁNYI DEZSŐ elemi igazgató-tanítónak GÁYER GYULA szíves közvetítésével hozzánk a legutóbb juttatott közlése szerint 100–120 vasúti kocsi rakományra tehető az a szelíd gesztenyefa, amit a tél folyamán – állítólag festékgyártásra – Németországba szállítottak. Rengeteg szelíd gesztenyefát vágta ki közvetlenül Kőszeg közelében, a Meszes-völgy felső részében, Cák felé, sőt Cák és Velem között is, úgy hogy a vidék képe és jellege máris nagyon megváltozott és rövid idő múltán teljesen átalakul. A legutóbb megjelent természetvédelmi munkámban képen is bemutatott „három király gesztenyéi” közül az utolsó is most esett e pusztítás áldozatává és már majdnem sor került a Velem község első végében, a malommal szembenálló óriás törzse is, mely a vidék legszebb gesztenyefája! Ezek a gesztenyék nem állanak erdőterületen és így sem az erdőtervénynek, sem pedig a kormány részéről az erdők használatát szabályozó intézkedéseknek hatálya ezekre sajnálatosképpen ki nem terjed!

Most közlik tekintélyes helyről azt is, hogy a nemrég elhunyt báró VAY ELEMÉR alsószolcai (Borsod m.) közel 20 holdas parkját, amelyben az ősi fák műzeális példányainak nagy száma díszlett, az örökös egészében kivágatta. Holott állítólag a boldogult tulajdonosnak is az volt a kívánsága és végakarata, hogy a parkot érintetlen mivoltában halála után is gondatlan megőrizték! Ezt kívánta megkülönböztetésül a kegyeleten kívül a parkban volt természeti alkotásokhoz fűződő nemzeti érdek is.

Az eddigiekben felhozott néhány példa is már kellően reávilágít arra, hogy pótolhatatlan és nagyértékű természeti kincsek veszedelméről és sürgős védelembefogadásáról van szó! Ezek nagy sorából még a barlangjainkról kívánok pár szóval megemlékezni.

Tudományosan érdekes barlangjaink HERMAN OTTÓ erélyes és lelkes fellépése óta, valamint barlangkutató tudósaink fáradhatatlan munkássága révén világhírré tettek szert. Amióta ugyanis a bükkhegyi Szeleta barlangban a barlangi oroszlán, a barlangi hiéna, az óriás gím és más ősszállatok csontmaradványai közelében a kutatás során előkerültek az ősember kőszerszámai és amióta a szintén bükkhegyi Balla-barlangban sok egyéb mellett reáakadt az egyik magyar tudós a diluviális gyermekcsontokra, a tudományos barlangkutatás az értékes eredmények olyan

sorát hozta napfényre, mely e tudományág nemzetközi viszonylatában is jelentékeny helyet biztosít barlangjainknak és barlangkutató tudósaink munkásságának egyaránt! Mégis a tudományosan érdekes és ma már nagyszámban ilyenekül ismert barlangjaink nagy részének védelméről éppúgy nem gondoskodtak, amiként nincs intézményes gondoskodás turisztikailag érdekes, sőt látványos barlangjaink jó részének megfelelő ellátásáról és védelméről sem!

Ugyanígy védelem és gondozás nélkül állanak, sőt törvényes védelem híján rohamosan pusztulnak más, egyenként, mondhatnánk, darabszámban található természeti emlékeink is. Az egyes látványos méretű öreg fák, sziklacsoportok, egyes ritka állatok, növények, stb. Ha itt csak arra utalunk, hogy Budapest székesfőváros kertesze az ország szívének legőreggebb szilfáit, ezeket a szép természeti emlékeket, csak azért csonkította meg és vágatott le ezekről a közel négy méter körületű törzsekről emberderék vastag ágakat, hogy azok lombja a gypert ne árnyékolja be a Városmajorban – vagy utalunk arra, hogy a rákosi erdő utolsó maradványait és emlékeit, a rákosligeti állomás közelében álló tisztas öreg fákat a legutóbbi hetekben csak azért vágatta ki az Államvasút, mert az új állomást éppen azok helyén és nem 20 méterrel tovább kívánta elhelyezni; – úgy véljük, leírunk száználmas képét annak a tarthatatlan helyzetnek, amely szerencsétlen országunk pótolhatatlan természeti értékei nagy részét a pusztulással fenyegeti, egy szomorított részét pedig máris tönkretette!

Az ország természeti kincsei, természeti értékei és ereklyéi kétségkívül a fenntartásukat biztosító legsürgősebb és legerélyesebb törvényes intézkedéseket igénylik. De törvényes védelemre szorulnak az ország egyéb természeti alkotásai, a hazai rögnek különféle természeti díszei is!

A külföld kultúrállamaiban törvényes rendelkezések, hivatalos intézmények és a megszervezett, külön e célra létesült egyesületekbe tömörült társadalom örökdió a természeti kincsek megóvásán és fogadja azokat gondos védelmébe.

A Németbirodalomnak még az új alkotmánya is megemlékezik a természeti emlékek és a természeti táj védelméről. Az 1912. évi március 19-iki birodalmi törvényen kívül pedig az egyes német államok úgyszólván mindegyike hozott külön törvényt a természet védelmére.

Ausztriában tartományi törvényekkel biztosították a természet védelmének szolgálatát. Franciaországban az 1906. évi április 12-iki törvény szolgál ilyen célokat. Svédországban 1909-ben, Norvégiában 1910-ben, Finnországban 1923. február 23-án alkottak törvényt kifejezetten a természet védelmére. És így tovább!

Poroszországban a művészet és népművelés minisztériuma, a mezőgazdaság, az uradalom és az erdészeti minisztériumával közösen látja el a természetvédelem kor-

mányzati teendőit. Központi hivatal a kormánybiztos jellegű: „Staatliche Stelle für Naturdenkmalpflege in Preussen” a szükséges tudományos és adminisztratív személynézet. Vannak ezenkívül ott tartományonként is szervek.

Ausztriában a szövetségi kultusz- és oktatásiügyi minisztérium, a mező- és erdőgazdasági, a kereskedelmi és közlekedési minisztérium közös együttműködésben biztosítja a természetvédelmi szolgálatot. Központi szerv a szövetségi emlékhivatal. Vannak ezenkívül tartományi emlékhivatalok is.

Norvégiában, Lengyelországban, Finnországban, Olaszországban a kultuszminisztérium, Svájcban a belügyminisztérium, Svédországban a tudományos akadémiai intézi legfelső fokozat a természetvédelem ügyeit, stb.

Nálunk, sajnos, nincs külön törvény a természetvédelemről és a természeti emlékek megővéséről. Nincs hivatalos intézmény, mely ezt a feladatkört hivatásosan ellátná; nincs megfelelő egyesület sem; mert a társadalmat eddig sem az iskolák, sem megfelelő olvasmány, sem vetített képekkel tartott előadások, sem a rádió nem nevelték, nem oktatták ki természeti kincseink és azok fenntartásának nagy jelentőségéről! Nálunk még a hivatalos szervek, a közművek és hasonló egyéb szervezetek figyelemmel a hazai természeti alkotásokra. Budapest székesfőváros kertesze például az időben végezni kívánatos nyesések helyett, évente és szinte turnusos beosztással valóságos favágást végez az utcai fasorokon s azokat „ifjítás” és más címenek kegyetlenül megcsontkítja, amivel természetesen életbenmaradásukat is igen lényegesen megrövidíti. Ez egyik magyarzata annak, hogy Budapest székesfőváros utcáin életképes idősebb fasorok nincsenek. Más intézmények is hasonlóan bánnak el még nálunk a természeti alkotásokkal. A táviróhálózatok pl. a Budakeszi-úton, az útmenti fasorok fölött vezeték és emiatt levágják a fakoronák felső részét. A villamostársaság a Vérmező mentén, az Olasz-fasor egy részén stb., a villanyvezeték a fák koronái között helyezte el és kivágta ezek közepét. A földalatti vezetékeket a táviró- és telefonüzem, a városi villanyvilágítás üze, stb. rendszerint a fasorok mentén fekteti le és földlásokor csakánnyal vagdalja össze azok gyökereit.

A vidéken is hasonló, sőt még kíméletlenebb az eljárás! Tudunk nem is egy esetet, amikor a közigazgatás útfenntartás címen útmenti legszebb fasorokat vágatott ki. Sőt ismerünk olyan esetet is, hogy főszolgabírói határozat magánbirtokot kötelezett fasorának eltávolítására ilyen indoklással. Egy alföldi községi útból pedig, amikor megyei út lett, a község mielőtt az utat a törvényhatóság kezelésébe átadta volna, az azt segélyező sorfákat, mint „tulajdon”-át kidöntötte és áruba bocsátotta. A földreform földosztásának is igen sok faszor esett áldozatul. Utalnunk kell az

utóbbi időben nagyobb mértékben észlelhető erdőpusztításokra is.

Fölöttébb szemetszűrőbb emellett a Budapest határában és a vidéken is előforduló azok a kavicsbányák és kőfejtések, amelyek olyan helyen vannak, ahol teljesen elrontják a tájnak természetes képét. Holott kavics Budapest határában és egybeült az országban, más és olyan helyeken is biztosítható lenne, ahol az ilyen kőfejtés tájképrontással nem jár!

Itt kell utalnunk a madárvédelem egyik nagy sérelmére, mely abból ered, hogy a halgazdaságok egynemelyike a tavaktól igen nyers eljárással tartja távol a gémekeket. Ez a távortartási mód a kócsagok egy részének is a vesztét okozza, mert a halastavak közelébe kerülő gémfajtákat a tődrök válogatás nélkül és minden tilalom ellenére könyörtelenül lelövik.

Ha pedig mindehhez még hozzáfűzzük azt, hogy az Alföldön a sok lecsapolás után megmaradt és lényegesen megapadt nádas, kákás vízállásokban fészkelő vízimadarak tojásaiból ma is még nem egy helyen tarhonyát gyúr a nép – úgy véljük, hogy bár vázlatosan, de képet adtunk a hazai természeti értékek pusztulásáról. Ez a pusztulás pedig most érte el az eddig nem ismert arányokat, mert az ország mai súlyos gazdasági helyzetében, a nagy anyagi bajok mellett a természeti alkotások rombolása nem egy esetben hasznát is ígér.

A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából megírt és közelmúltban napvilágot látott természetvédelmi munka megjelenése óta megmozdult a magyar társadalom is, hogy védelmére keljen természeti értékeinknek. Természettudósok és természetbarátoknak egy szűkebbkörű társasága ILOSVAY LAJOS elnöke mellett nemrég ülést tartott a Magyar Tudományos Akadémia termében és úgy határozott, hogy felír KÁROLYI GYULA gróf miniszterelnökhöz. Ismerteti jórészt az itt leírtakat. Vázolja feliratában a pótolhatatlan kárt, mely természeti értékeink pusztulásával a nemzetet éri és kéri, hogy a kormány mielőbb terjesszen az országgyűlés elé javaslatot a természetvédelem szolgálatára és a természeti emlékek megővására.

Ugyanez az ülés e cikk íróját kérte fel, hogy a törvényjavaslat anyagát egy vázlatba foglaltan állítsa össze. Megtörtént már ez is és egy újabb gyűlés már tárgyalta is ezt az anyagot és legutóbb a miniszterelnök elé is terjesztette...

KÁROLYI GYULA gróf, mint nagy természetbarát, élénken érdeklődik a kérdés iránt és így remélni merjük, hogy a nemzet természeti értékeinek védelmében, de most már tényleg az utolsó órában elhangzott veszkialtásunkra törvényhozási úton végre megtörténne a védelmi intézkedések.

(A négy régi cikket helyenként rövidítve, betűhíven, a korabeli helyesírásnak megfelelően közöljük! – A szerk.)

Természetvédelmünk kiemelkedő alakjai

Chernelházy Chernel István (1865–1922)
Ornitológus, a Magyar Madártani Intézet igazgatója 1916–1922 között. Írásaiban a természetes élőhelyek védelmének fontosságát hangsúlyozza. Legjelentősebb műve a még ma is gyakran hivatkozott „Magyarország madarai, különös tekintettel gazdasági jelentőségükre” c. monumentális munka

Cholnoky Jenő (1870–1950)
Földrajztudós, a kolozsvári, majd a budapesti műegyetem tanára, a Földrajzi Intézet vezetője. Földtani morfológiai és Balaton-kutatással foglalkozó munkáinak eredményeit több száz tudományos és ismeretterjesztő írásában adta közre. Életművében a tájvédelem alapjait rakta le

Csörgő Titusz (1883–1945)
Ornitológus, festőművész. A Magyar Madártani Intézet igazgatója 1922–1933 között. Egész életét az ornitológia szolgálatába állította. A gyakorlati madárvédelem hazai atyja

Herman Ottó (1835–1914)
Természettudós, néprajzkutató, politikus, az utolsó magyar polihisztorok egyike. A Magyar Ornitológiai Központ (a Magyar Madártani Intézet) megalapítója és haláláig igazgatója. Lebilincselő stílusú irodalmi nyelven írt ismeretterjesztő könyveivel, cikkeivel szakterületén első számú tanítója nemzetének

Kaán Károly (1867–1940)
Erdőmérnök, akadémikus. Alapító tagja és elnöke az Országos Természetvédelmi Tanácsnak és az Országos Erdészeti Egyesületnek. Az állami természetvédelem megindítása és az állami erdőgazgatás újjászervezése munkásságának legfontosabb részét képezi. Jelentős szerepet vállalt az első természetvédelmi törvénynek is számító 1933. évi erdőtörvény megalkotásában is

Kitaibel Pál (1757–1817)
Természettudós, orvos, botanikus, egyike a 18–19. század nagy polihisztorainak. Több hazai növény és állatfaj felfedezése fűződik nevéhez. A magyar flóra feltérésében kiemelkedő alkotott

Petőnyi János Salamon (1799–1855)
Lelkész, zoológus, akadémikus levelező tag. A magyar zoológia és ezen belül a madártan első európai egyénisége. Szellemének kisugárzása motiválta nagy ornitológusaink tudományos tevékenységét

Soó Rezső (1903–1980)
Botanikus, Kossuth-díjas akadémikus. A hazai flórakutatás és a növénycönológia legnagyobb alakja. A növényrendszertan és a fejlődéstörténet terén is kimagasló alkotott. Életműve a „Synopsis” ma is a botanikus természetvédők alapműve

Vönczy Schenk Jakab (1876–1945)
Zoológus, ornitológus. A Magyar Madártani Intézet igazgatója 1933-tól haláláig. A madarak lábgyűrűzésen alapuló vonuláskutatását Magyarországon – a világon harmadikként – ő indította el. A természetvédelmi eszmék első szószólója. Tevékenysége nyomán a kisbalatoni gémtelpek és hazai nagy kócságállomány megmentőjének is tekintjük